

BIJLAGE 8

HANDELSWIJZE BIJ AANGIFTE VERTREK OF VERHUIZING

In Nederland komt het helaas voor dat vrouwen of kinderen slachtoffer zijn van huwelijksdwang, achterlating (in het buitenland), ontvoering of uitbuiting. De consequenties kunnen zeer ernstig zijn. Slachtoffers zijn vaak jong of bevinden zich in een afhankelijkheidsrelatie waar zij zich niet gemakkelijk uit kunnen losmaken. Bovendien gaat huwelijksdwang vaak gepaard met fysiek geweld of bedreiging. Het betreft ernstige situaties die zoveel mogelijk voorkomen moeten worden. Daarnaast komt het voor dat met een aangifte van vertrek naar het buitenland getracht wordt om kinderen te onttrekken aan het toezicht van overheidsinstanties, zoals bijvoorbeeld de leerplichtambtenaar of Jeugdzorg.

Rond de aangifte van vertrek bevat de Wet BRP wijzigingen ten opzichte van de Wet GBA. In de Wet GBA was vastgelegd dat iemand die aangifte van vertrek doet in beginsel niet persoonlijk hoeft te verschijnen bij de gemeente. Vanwege de problematiek van gedwongen uithuwelijking en achterlating van personen in het land van herkomst, is bij de behandeling van de Wet BRP in de Tweede Kamer een amendement aangenomen van mw. Oosenbrug. Dit amendement regelt dat wanneer niet alle bewoners van hetzelfde adres tegelijkertijd naar het buitenland vertrekken, degenen die wel vertrekken in persoon moeten verschijnen bij de gemeente om in persoon aangifte van vertrek te doen. Daarbij moeten minderjarige kinderen ook verschijnen.

Uitgangspunt is dat de BRP ambtenaar voor de uitvoering van de Wet BRP geen uitvraag mag doen naar redenen van vertrek naar het buitenland. Het is zijn taak de feitelijke situatie te registreren. Niettemin kan het gebeuren dat bij de betrokken ambtenaar, mede naar aanleiding van de verschijning in persoon van degene die vertrekt, het vermoeden rijst of wordt bevestigd dat er sprake is van huwelijksdwang en (toekomstige) achterlating, kinderontvoering, dan wel van uitschrijving teneinde onder overheidsbemoeyenis uit te komen. Om die reden is de hiervoor genoemde persoonlijke verschijningsplicht in de Wet BRP vastgelegd.

Aangifte van vertrek of verhuizing namens anderen

Wat betreft het doen van aangifte van vertrek namens anderen zijn de volgende punten van belang:

1. In beginsel is het (nog steeds) zo dat ingezetenen niet persoonlijk hoeven te verschijnen en ook is digitale aangifte nog mogelijk.
2. De persoonlijke verschijningsplicht ontstaat als door één of ingezetenen met hetzelfde woonadres aangifte doen van vertrek, maar niet voor alle ingezetenen met dat woonadres. Overigens moet in dat geval een meerderjarige vertrekker zelf aangifte van vertrek doen; de echtgenoot, geregistreerde partner of meerderjarig kind kunnen dit niet doen wanneer niet alle ingezetenen van het woonadres vertrekken.
3. De persoonlijke verschijningsplicht geldt alleen voor degenen die vertrekken.
4. Als degenen die persoonlijk moeten verschijnen zich niet melden bij het loket, is er wat betreft die personen geen sprake van een aangifte. Volledigheidshalve: dit geldt dus ook wanneer de vertrekker in kwestie zelf de schriftelijke aangifte heeft gedaan.
5. Degenen die niet zijn verschenen, roepen we in dat geval op alsnog te verschijnen.
6. Als een ingeschrevene, al dan niet na een oproep daartoe, niet verschijnt kan dit een signaal zijn voor mogelijke ontvoering of voorgenomen dan wel plaatsgevonden hebbende achterlating van die persoon in het land van herkomst. Overigens kan het zo zijn dat, ook als iemand wel verschijnt, de gedragingen van die persoon aan het loket aanleiding kunnen geven voor een vermoeden van ontvoering of achterlating. Als het vermoeden bestaat dat aangifte van vertrek wordt gedaan teneinde de ingeschrevenen te onttrekken aan overheidsbemoeyenis kunnen we hiervan een melding maken (zie paragraaf 2).
7. Als een bewoner van het adres op wie de verplichting rust om in persoon te verschijnen wel een schriftelijke aangifte doet van vertrek maar zich niet meldt bij het loket, kan adresonderzoek uitwijzen dat die persoon feitelijk van het adres is vertrokken. Dit betekent niet dat we het vertrek van een ingezetene die niet in persoon is verschenen pas in de BRP kunnen verwerken, nadat deze zich alsnog persoonlijk heeft gemeld. Stellen we bijvoorbeeld vast dat die persoon daadwerkelijk is vertrokken, dan verwerken we het vertrek ambtshalve in de basisregistratie.

8. Als na vertrek alsnog, vanuit het buitenland, door of namens betrokkene mededeling van vertrek wordt gedaan (bv. digitaal), kunnen we de inhoud van die mededeling bij een (lopend) onderzoek betrekken. Deze mededeling is echter niet te beschouwen als een (verlate) aangifte van vertrek als bedoeld in de Wet BRP, omdat de persoon in kwestie niet in persoon is verschenen. Opnemen van het gegeven van vertrek doen we in deze gevallen dus ambtshalve. Als datum van vertrek uit Nederland nemen we de dag op waarop van het voornemen tot ambtshalve opneming van gegevens over het vertrek aan de ingeschrevene schriftelijk mededeling is gedaan.

Registratie in de BRP van het vertrek bij feitelijke achterlating

Als is vastgesteld dat de betrokken personen inmiddels in het buitenland verblijven, ook al is dat buiten hun wil, moet in de BRP alsnog ambtshalve opneming van het gegeven van het vertrek van deze personen uit Nederland plaatsvinden. De betrokken personen verblijven immers feitelijk niet meer in Nederland.

Aangifte van verblijf en adres bij terugkeer van een achtergelatene

Komen bijvoorbeeld een vrouw of kinderen die eerder in het buitenland zijn achtergelaten terug en van wie, vanwege hun feitelijke verblijf buiten Nederland, het gegeven van hun vertrek uit Nederland in de BRP is opgenomen? Dan geldt de gebruikelijke regeling voor het doen van aangifte van verblijf en adres bij hervestiging in Nederland, waaronder de eis van rechtmatig verblijf. Daarbij kan één ouder wat betreft de minderjarige kinderen aangifte doen. Dit kan zonder toestemming van de andere ouder (artikel 2.48 Wet BRP).